

SABADELLENCES

Semblança

M. Dolors Forrellad i Domènech

Pere Font i Grasa fotografies: Imma Mas

Sento la íntima sensació de solitud d'un dia feiner a mig matí dins el *sancta sanctorum* de l'Acadèmia de Belles Arts. Bé, tampoc no estic sol. Amb les claus a la mà, la presidenta M. Dolors Forrellad i Domènech obre portes i fem comentaris amb la Imma que llueix amb orgull la panxa del seu imminent fill. És a dir : en som quatre ; comptat i debatut, que diria el clàssic. Tampoc és que tots tres més un estiguem sols : ens acompanya i ens guaita des del fons del rebedor, la grandiosa llar de foc de Marian Burguès, obra mestra de l'insigne terrissaire i popular cronista del Sabadell que va veure néixer l'Acadèmia. De fet aquesta falsa solitud és compartida, trencada pels decibels que des del Passeig Manresa s'escolen per la permeable paret, tan bon punt ens asseiem a les fredes cadires de la sala de juntes. Han passat 125 anys. L'aniversari ha estat clausurat : ara comença el camí de la nova fita dels 150. Potser sí que es temps de balanç. Potser sí que és temps de renovació, recanvi i reestructuració. En el millor dels casos l'època és propícia per conèixer com es mouen els afanys de la nova directiva.

M. Dolors Forrellad i Domènech, nascuda al carrer de l'Illa, l'any 1950, anà al col·legi de les Escolàpies que és a quatre passes de casa. Comença la seva formació de dansa clàssica a l'estudi de Sabina Rocarmor. Després la continuà a l'Institut del Teatre de Barcelona, alternant-la amb uns cursos de perfeccionament amb Josepa Izard i Carme Contreras i a Rambert School de Londres. Practicà ball català amb la senyora Rusca i ball espanyol amb la senyora Contreras. Quant a jazz, va tenir de professores Diola Beristany, Anna Maleras, Jan Manien, Carl París, Montse Catarineu (Escola Rausillo, de París) i Anna Sánchez. ("Mes ceballuts", Biblioteca Quadern nº 20, any 1992. Per Joan Cuscó / Emili Hierro)

La conversa és fluida. Sense cap entrebanc. Destil·lem una rera l'altre totes les passes donades dins i fora de l'Acadèmia. La M. Dolors té un dens recorregut curricular ; envejable, fins i tot. Poques coses resten amagades al tinter toshiba, del diàleg obert, aquest migdia que es nega a ser tardorenc.

Des del mes de maig que ets la presidenta. Com trobes l'entitat en assumir el càrrec?

Feia quatre anys que era a la junta d'en Ramon Gabarró i per tant conec ben bé l'Acadèmia. Treballarem de valent per dur a terme les exposicions extraordinàries i els actes específics del cent vint-i-cinquè aniversari. M'adono de seguida que no és el mateix formar part de la junta que ser-ne presidenta. Estar al front d'una entitat, empènyer el carro, exigeix un plus més gran de dedicació. S'ha renovat la junta i cal dir que tots els seus components s'hi han implicat de manera decidida. L'entitat es mou dins l'àmbit ja conegut amb la programació

d'exposicions i cursos oberts a tothom; sempre, però, amb les limitacions que marquen els recursos econòmics. El local ens queda petit físicament, amb espais mal repartits i amb barreres d'accés. La meva voluntat és que tot el recinte sigui més accessible, obert a la ciutat amb el sentit més ampli del terme. Hi ha espais "morts" que necessitem remodelar. Un exemple : endreçar l'auditori, fer-lo més bufó, més acollidor; de petit format, treure'n més profit , oferir-lo a la ciutat i les seves institucions i empreses per acollir actes de tercers. Llogar-lo per tal que ens sigui útil moltes més hores durant el dia. És una sala d'unes cent localitats que podria servir per usos múltiples. Resulta complicat portar-ho a terme però ens cal ser agosarats, intentar endegar un projecte que abastaria el remodelatge d'altres espais.

L'Acadèmia disposa de tres sales d'exposició que es dediquen indistintament, i de forma periòdica, a mostrar obres de diferents artistes. Hi han exposat, entre altres, firmes de nivell nacional i internacional com ara: Albert Ràfols-Casamada, Antoni Taulé, Jaume Mercadé, Joan Vilacasas, Francesc Bordas, Miquel Forrellad, Joan Hernández Pijuan, Oriol Vila-Puig, Ramiro Fernández, Raimon Roca, Ramon Calsina, Romà Vallès, els Pitxot, Xavier Oriach...

Més enllà de les tres sales d'exposicions, l'activitat diària es mou al voltant dels diversos tallers. Quin és el grau d'acceptació que tenen ?.

La programació de les tres sales està completa per tot el curs. La majoria de tallers funcionen bé : Taller de pintura ; taller de nu; taller lliure de pintura i l'acadèmia per als joves. Ens cal promocionar el de fotografia digital i el de l'acadèmia per als joves. Malgrat que hem parlat amb els directius dels Instituts d'Ensenyament, no acaba de venir el jovent que voldríem. No acaba de quallar. Ens cal reflexionar, oferir-los una cosa més adreçada al col·lectiu que d'entrada potser creu erròniament que som una entitat tancada i reservada per a la gent gran. Imatge que en absolut és certa i que convé desmentir amb tallers que tinguin la grapa i el cost, adequats com a reclam.

És evident que els joves tenen altres dèries i que el mercat marca els alts i baixos de l'oferta i la demanda.

Hi ha el factor de la influència de les colles o de la pressió dels pares. És evident que la càrrega que tenen en sortit de les classes és gran: des de l'aprenentatge de llengües a l'esport, la dansa, la música, etcètera. Com potser tampoc no saben que a l'Acadèmia, al cèntric Passeig Manresa, tenen l'oportunitat de formar-se artísticament sota, no una, sinó varies disciplines. Hauríem de ser més incisius a l'hora de donar-nos a conèixer.

otser us caldria rejuvenir la junta directiva, per tal que tots aquells joves i no tan joves que tenen ànsia per aprendre una disciplina artística, s'hi trobessin còmodes.

No crec que aquesta sigui la causa de la falta d'afluència de gent jove a matricular-se. Considero que tenim una junta de plena maduresa, molt entrenada en tasques socials-culturals i predisposició a obrir-se a tots els camins i disciplines culturals que demanda el públic en general i els socis en particular. Una junta que es reuneix sovint, que manté contactes gairebé diaris, una junta que treballa molt. Una junta no gaire nombrosa que per mi és la millor manera de treballar : La Montserrat Senserrich és la vice-directora; en Ricard Calvo és el director artístic; en Josep Torrents, porta l'aula de nu; Lluís Subirana, la documentació, l'arxiu i el material de l'entitat a més de representar-nos davant altres entitats; la Carme Tortajada, l'auditori de música; la Maria Balcells, la resta de tallers i l' Antoni Majó com a administrador. El problema no és de si els integrants de la junta són més o menys joves, el problema és el de la crisi de persones disposades a treballar voluntàriament per les entitats, com actualment pateix la ciutat i la resta de Catalunya. Crec que hem configurat una junta compacta, ben preparada i disposada a treballar de valent. Una altra cosa és fer arribar el missatge a la ciutat, en especial als grups més joves, de tot allò que els oferim i que els pot interessar individualment o com a grup.

Quina valoració en fas de les tres sales d'exposicions ?

Les tres sales tenen la programació de cada curs. El calendari està ple. Una altra cosa és el nivell de vendes que ha baixat aquí i arreu. És un fenomen general. Els anys vuitanta es va abusar. Es venia tot . Ara la gent busca firmes solvents; prefereix comprar poc però anar sobre segur. Durant molts anys trobaves una galeria a cada cantonada; de manera especial a Barcelona, i aquí a Sabadell Déu n'hi do; una majoria tancaren portes i ara la inversió en art és menor. Hi ha un determinat grup social que prefereix invertir en "totxos" o viatjar, abans de pagar preus privatis. Els galeristes que sobreviuen es queixen que la cosa no millora.

Quin anàlisi crític en feu del 125 aniversari?

Positiu, ja que ens ha permès fer una programació amb aportacions extraordinàries gràcies als esponsors. Amb molta il·lusió i amb actes que funcionaren tal com prevèiem i d'altres que no tingueren el gruix d'espectadors que intuïem interessats pel tema. És més difícil fer front a l'any següent; aquest cent-vint-i-sisè. Tenim en projecte el concert de la Maria Teresa Desumvila ; concerts didàctics adreçats al públic infantil. Voldríem que pares, fills i mestres coneguin a fons l'Acadèmia a través de concerts familiars a l'Auditori. Ara al desembre tenim l'exposició de Xavier Oriach fins a finals de febrer.

Els membres col·laboradors (socis) en són uns 500. Dins de les possibilitats de l'Acadèmia se'ls facilita un espai per practicar aquarel·la sense professor. La junta actual intenta que l'entitat físicament sigui un espai obert.

D'aquí sorgeix el que apuntaves de posar al dia el recinte físic, reestructurar la seu social.

Donar facilitats perquè hi entri, físicament, tothom. Cal un accés per a minusvàlids a través de la porta del darrera. Habilitar més espais. La llar de foc és molt maca però és un lloc infrautilitzat. Hem d'anar a parar a una renovació estructural. Ho tenim al cap per plantejar-ho. Per exemple: que a la sala de baix (sala 3) hi pugui accedir tothom amb ascensor, sense problemes d' escales. Tot plegat representa una gran despesa i unes obres que caldria coordinar molt bé per evitar que les activitats normals se'n ressentissin...

...És qüestió de fer una hipoteca a cinquanta anys

L'objectiu és estudiar-ho a fons i iniciar un projecte. Veure si podem assumir-ho o buscar els esponsors necessaris per cobrir la inversió.

Com estan les relacions amb la resta d'institucions i entitats locals ?

Mantenim molt bona relació amb totes elles. Cap problema. Amb el Museu d'Art hem fet més d'una col·laboració amb motiu del 125 aniversari, amb l'Ajuntament, correctes, bones. També amb l'Escola Illa, intercanviem informació. Amb totes les entitats artístiques procurem unir esforços i no ens dispersem perquè arribem a un mateix públic.

Com experta qualificada en el món de l'art, com valores l'actual moment cultural de Sabadell?

A Sabadell tenim de tot : bo i dolent ; a més, en gran quantitat fruit del nombrós associacionisme del món local cultural, demostració de la iniciativa d'una societat civil en acció constant, sens cap mena de dubte. Dins de la parcel·la de les arts plàstiques s'han registrat i es mouen moviments interessants. Diria que formem part d'una ciutat efervescent que sovint pateix el pecat d'anar cadascú per ell, on molts esforços topen amb les habituals capelletes.

Sovint massa dispers, sense coordinació, no ?

Una mica massa pel seu compte i risc. És un problema ancestral d'arrel sociològica. D'iniciatives en sorgeixen i caldria ajuntar-les amb altres interessos semblants o paral·lels. Crec que tampoc és privatiu de la nostra ciutat; malgrat el tòpic, passa arreu del país. No podem continuar movent-nos dins un reduït món cultural descoordinat. Des de l'Acadèmia fem el possible perquè això no passi.

Al llibre "Més ceballuts", textos d'en Joan Cuscó i caricatures de l'Emili Hierro, el perfil la defineix així :

Breu. Estilitzada.
Lleugera com una ploma.
Morena.
Ulls vius, negres.
Duu el ritme al cos.
I al cor.
Ella és acció.
I passió.
La seva vida és un ball

Hom recorda la creació de l'alternativa que va representar per a la cultura local de principis dels anys 70 la "Sala Tres"; amb aquelles accions aleshores considerades com disbauxades i que ara no s'estilen...

Fructífer. Fou fructífer i interessant. Ens movíem dins d'una època diferent de l'actual. Potser sí que ara ens caldria una mica de disbauxa, de trenca-ment. Els artistes actuals són, com diria...més d'ordre. L'Acadèmia no està tancada, en absolut, a ser receptora de les variants artístiques que ens plantejgin els creadors. A l'exposició "Procés i futur" ja volíem assenyalar que estem oberts a tots aquells innovadors que no estan als circuits . A més, d'iniciatives n'hi ha moltes, el que convé es donar-les a conèixer. Repeteixo : no estem tancats davant les noves propostes artístiques. Seria com faltar al sentit fundacional de l'Acadèmia.

Donant un cop d'ull a la història curricular, (vegeu requadre adjunt), un s'adona que la teva vida ha estat un no parar : estudis, professió, família... Com es pot compaginar tot plegat?

La meua vida és una caixa de sorpreses. No sóc especialista de res i tot m'interessa. Tinc curiositat amb fonament. És a dir, procuro formar-me sobre el tema que m'atrau. Estic orgullosa de moltes de les coses que he dut a terme; i de manera força especial l'Escola Rusc, que iniciarem a casa meua amb classes d'expressió plàstica. Més endavant al carrer Sant Quirze i després al Passeig Manresa. Nenes i nens de 5 i 6 anys que després del col·legi venien per aprendre coses diferents. Va durar el que va durar i potser fou creada una mica massa aviat, avançada pel seu temps. La veritat es que vaig gaudir-ne molt; de manera especial veient els fruits que n'han sorgit : d'aquelles criatures a persones adultes que han continuat per camins artístics alguns d'ells amb notable trajectòria. Li ha canviat l'expressió. Ara li endevino un somriure més dolç. Com si la retina fos el projector que li rebobina la peli d'aquell rusc ple de cel·les; on cadascuna era sinònim d'actitud artística davant la vida: música, dansa, arts plàstiques, expressió. Desfilen per la pantalla imaginària el Jordi, l'Anna, la Montserrat, en Miquel. Tota la fornada de tendres llonguets que han alimentat l'ànima cultural més enllà de l'interès individual. Aquella mel s'esgotà. El Rusc és buit per dins i ple per fora.

A partir de la teua experiència anterior, l'ensenyament de l'art, de la plàstica, de la música, ha millorat ?

Ha millorat molt dins de l'àmbit estrictament escolar que és el que es reclamava. Però no n'hi ha mai prou. Encara s'imparteix poca música. No només s'han de cantar cançons. Els infants han d'acostumar-se a utilitzar els instruments : la flauta, la caixeta xina... Convé que la canalla toqui fang i que s'embruti, que modela la manera que li vingui de gust, per més endavant mostrar-li les tècniques més elementals. Orientar-los perquè s'expressin, encara que sigui amb plastilina, o deixar-los que pintin les muntanyes de color blau.

Queda marcat per la moderna història de la ciutat el teu pas com a Directora del Museu d'Art, amb una sortida per la porta del darrera.

Fou una activitat important que em donà bagatge en aplicar tot el que havia après des de la teoria a la pràctica. Fins que arriba un moment que marxo, senzillament, perquè em fan fora. No devia ser persona grata. Entenc que s'hi mogueren motius polítics. Sóc conscient que tenia una oposició que orquestra una campanya desqualificant, amb pintades a les parets. Primer m'atacaren perquè era dona i de dretes. Més endavant perquè era de bona família i que no necessitava treballar per viure. Influí el fet no casual i ben legal, que el meu marit fos de Convergència. El més curiós es que vaig ser Directora del MAS en els mandats dels regidors Oriol Civil i Isidre Creus, ambdós nomenats per l'alcalde Antoni Farrés. En produir-se el canvi de legislatura municipal, el nou regidor fou en Pere Vidal, i aquí va començar tot el problema. Pintades prop del Museu i de casa : "¡Fora la directora!" amb una grafia que coneixia perfectament. Vaig portar l'Ajuntament a judici i declararen "despido improcedente". El més important és que jo em sentia bé amb mi mateixa. Era conscient que no havia fet res malament. Era el seu estil. Acabes pensant : "Bé, m'han fet fora amb molta honra". El moment era propici per descansar una temporada. (La M. Dolors està casada amb l'arquitecte i exregidor de l'ajuntament de Sabadell, Joan Bosch i Pons; tenen dos fills, i ja són avis).

Eren altres temps. Ella , però, va quedar "tocada" a una edat difícil; quant ja no ets interessant per iniciar noves aventures laborals. Clar que no estigué quieta gaire temps. El necessari per donar pas a noves inquietuds.

Abans de tancar la conversa encara parlem de les fites recents del 125è aniversari. Com ara l'exposició extraordinària "Paisatge amb grup", que aplegà les obres inèdites, "amagades al celler" tots aquells/aquelles que en Joaquim Sala-Sanahuja ha nomenat : "La generació dels 80 en la creació artística a Sabadell". Un excel·lent catàleg d'uns camins que vistos des del cel semblen encreuar-se. Comissariat per la Montserrat Senserrich, fins a la meitat del mes d'octubre poguérem admirar el treball "amagat" de : Nati Ayala, Francesc Bordas, Lluís Clapés, Ramiro Fernández, Miquel Forrellad, Josep Gerona, Jesús Llamas, Pep Madaula, Isidre Manils, Toni Marquès, Assumpció Oristrell, Agustí Puig, Pep Sallés, Joan Vila-Puig i Oriol Vilapuig.

Com les anteriors de "Procés i futur" o la dedicada a Molins de Mur, posaren brillant punt i seguit a les activitats que han iniciat el 126 è aniversari. ●

AULES I TALLERS

L'acadèmia per als joves. El treball d'aquest taller es centra en fomentar l'observació, l'anàlisi, l'experimentació, l'expressió i la creativitat donant als alumnes recursos necessaris per a desenvolupar la sensibilitat i l'esperit crític, mitjançant el dibuix, el color, el volum i la creació audiovisual. Professors: Montserrat Morros i Núria Fernández.

Taller de nu. Adreçat tant a aquelles persones que vulguin iniciar-se, com a les que desitgin perfeccionar-se en la matèria del dibuix al natural, amb presència de models masculins i femenins.

Taller de pintura. Per a iniciar-se o perfeccionar-se en la pintura i els seus procediments, materials, eines i tècniques, amb un esperit de taller lliure i parant especial atenció en l'expressió pictòrica i les seves tendències més innovadores sense, però, obviar l'estudi i la pràctica de les formulacions més tradicionals. Professor: Quim Montserrat.

Taller lliure de pintura. Aquest taller està obert a aquells pintors membres col·laboradors de l'Entitat que vulguin un espai on pintar lliurement i fer-hi trobades i intercanvi d'experiències.

Taller de fotografia digital. Aquest taller pretén aconseguir el domini de les diferents àrees que conformen la captació d'imatges fotogràfiques digitals i el domini de les seves aplicacions. Professor: Pere Hierro.

SERVEIS I EQUIPAMENTS

Arxiu i biblioteca. L'Acadèmia disposa d'un important fons documental per a l'estudi de l'art sabadellenc concret, però també de l'art català en general, així com d'una interessant col·lecció bibliogràfica. Tot plegat degudament inventariat i catalogat per tal que la seva consulta sigui més còmoda.

Sala DVD. Es disposa d'un espai, enregistrament i aparells adients per a activitats i lliçons audiovisuals.

Fons d'art. L'acadèmia disposa d'un important fons d'art que s'exposa a les parets de la seu social. Durant 125 anys d'història de l'entitat s'han rebut donacions d'obres d'art d'alguns dels artistes més importants de l'art català contemporani. Entre d'altres: Oriol Vilapuig, Antoni Vila-Arrufat, Alfons Borrell, Romà Vallès, Antoni Taulé, Ramiro Fernández, Pere Gorro, Miquel Forrellad o Pep Sallés.

Sala de Juntes. Espai per a reunions, on també es porten a terme altres activitats com classes teòriques, seminaris, recepcions, etc.

AUDITORI I PAGINA WEB

A la part posterior de les sales d'exposicions l'Acadèmia compta amb un Auditori de cent places d'aforament. És un marc adient per a la celebració de concerts, recitals, conferències i teatre de cambra, donada la seva excel·lent qualitat acústica. Per aquesta sala han passat conferenciants com ara Salvador Pániker, Josep Mª Ainaud, Enric Jardí, Joan Vilacasa i concertistes com Claudi Arimany, Michel Wagemans o Josep Lluís Puig. La seva orientació actual permet donar pas a nous valors en formació, gràcies a les col·laboracions establertes amb el Conservatori Municipal de Música de Sabadell, el Conservatori Superior de Barcelona, el Conservatori del Liceu, l'Acadèmia Marshall, El Conservatori de Música de Donostia, el Conservatori Pablo Sarasate de Pamplona, etcètera. L'Acadèmia de Belles Arts també col·labora amb els concursos internacionals de piano Ricard Viñes i l'internacional de piano de Donostia. Tot aquest seguit de col·laboracions ofereixen resultats notables i reforcen la projecció artística de l'Entitat. L'Auditori és equipat amb un piano de quart de cua, instal·lació de megafonia i aire condicionat.

A l'Auditori s'hi ha representat teatre independent. Obres inoblidables que marcaren tota una època. Recordem: "Manchester of Catalonia"; "Totalmundi"; "Un pessic al melic"; "Almanac intermitent"; "Les bruixes de Caldes".

El mes de maig del 2000 abans que celebrés el 120 anys d'història, l'entitat es constitueix davant de notari com a Fundació Privada, passant a ser propietària de la seu social.

Com la majoria d'entitats, l'Acadèmia s'ha posat al dia de cara a la projecció exterior. Ara es poden consultar per Internet totes les dades històriques, la programació de les sales i de l'auditori, així com l'oferta de tallers, serveis i publicacions, mitjançant una molt interessant pàgina web: www.fbellesarts.org.